

Z odůvodnění rozsudku 21 Cdo 1269/2003

Prokura je zvláštním druhem plné moci, kterou může udělit jen podnikatel. Vztah mezi prokuristou a podnikatelem, jde-li o prokuru, nemůže být vztahem pracovněprávním. Funkce prokuristy totiž není druhem práce ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zák. práce a vznik a zánik tohoto právního vztahu není ani upraven pracovněprávními předpisy; řídí se ustanoveními obchodního zákoníku, případně obsahem společenské smlouvy. Právní předpisy však nebrání tomu, aby jiné činnosti pro tutéž obchodní společnost (společnost s ručením omezeným) vykonávaly fyzické osoby na základě pracovněprávních vztahů.

Skutečnost, že fyzická osoba je prokuristou společnosti s ručením omezeným sama o sobě nebrání tomu, aby navázala s touto společností pracovní poměr nebo jiný pracovní vztah, pokud jeho náplní není výkon činnosti prokuristy. Stejně však platí obráceně - dosavadní existence pracovněprávního vztahu mezi fyzickou osobou a společností nebrání tomu, aby se tato fyzická osoba stala prokuristou téže společnosti. I když je fyzická osoba jako prokurista společnosti oprávněna za ni jednat, jde - jak výše uvedeno - o rozdílné subjekty práva, mezi nimiž může být uzavřena smlouva směřující ke vzniku pracovního poměru; pracovní smlouva může například vymezit druh práce prokuristy ve společnosti nebo stanovit další práva a povinnosti toho, kdo byl ustaven prokuristou, a takový právní úkon není neplatný podle ustanovení § 242 odst. 1 písm. a) zák. práce, neboť se svým obsahem ani účelem nepřičí zákonu, neobchází jej a ani se jinak nepřičí zájmu společnosti. Takový pracovní vztah však může být navázán i pro činnosti zcela odlišné od činnosti prokuristy. Podstatné je, že obsah takového pracovněprávního vztahu nemůže být shodný s obsahem činnosti prokuristy, ale může se týkat jen činnosti od práce prokuristy odlišné (srov. obdobně o postavení jednatele rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 4. 1993, sp. zn. 6 Cdo 108/92, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1995, pod pořadovým číslem 13 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 11. 1998, sp.zn. 21 Cdo 11/98, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1999, pod pořadovým číslem 63).

V projednávané věci bylo prokázáno, že žalobkyně zastávala u žalované funkci obchodní ředitelky a zároveň byla též prokuristkou. Odvolací soud při posuzování, zda žalobkyně jednáním uvedeným v okamžitém zrušení pracovního poměru ze dne 1. 9. 1998 ("dne 3. 8. 1998 vybrala z účtu firmy částku 54.652,- Kč" - jen tento úkon je jí vytýkán) porušila pracovní kázeň, nerozlišil, zda se žalobkyně tohoto jednání dopustila jako obchodní ředitelka nebo jako prokuristka žalované. Vzhledem k tomu, že, jak výše uvedeno, pouze funkce obchodní ředitelky (nikoli funkce prokuristky) mohla být vykonávána v pracovním poměru, mohla žalobkyně porušit pracovní kázeň jedině v případě, že tak učinila při výkonu funkce obchodní ředitelky (že porušila povinnost z této funkce vyplývající).